

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

Атаева Тоқжан Тасболатқызы

jan_92.17@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, Аймақтану мамандығының студенті

Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – Б.Қ.Қилыбаева

Венгрия Республикасы Орталық Еуропада орналасқан, өз тарихы тереңнен бастау алатын мемлекет. Қазіргі Венгрия жерін біздің заманымыздан бұрынғы 1-мыңжылдықта сақтар және кельт, иллирий, фракия үндіеуропалық тайпалары қоныстанған. Кейінірек герман, ғұн, авар тайпалары ағылып келіп, осы жерден Батыс Рим империясына шабуылдар жасаған. Бұл өңірде 430 жылы Аттила (Еділ) патша бастаған Батыс Ғұн мемлекеті құрылып, ол ыдырағаннан кейін Баян хан бастаған аварлар билігі салтанат құрды. 895 жылы Арпад патшаның басшылығымен венгрлердің (мажарлар) жеті тайпасы көшіп келіп қоныстанды. Арпадтың шөбересі Геза христиан дінін қабылдап, еуропалық үлгідегі мемлекет құрды. Шыңғысхан шапқыншылығы кезінде (1237-46) көптеген қыпшақ тайпалары Венгрияға келіп, қоныс теуіп қалды. 1301 жылы Арпад әулеті биліктен кетіп, өкімет басына Анжу әулеті келді. Олар 1335 жылы чех, поляк корольдерімен бірігіп, саяси-сауда одағын құрады. Дегенменде 16 ғасырдың бас кезінде елдегі бытыраңқылық салдары Венгрияның әлсіреуіне әкеп соқты. Осман сұлтандығы мұнда 1526-1686 жылдары өз биліктерін орнатады. Осы сәттен бастап ел үш бөлікке: Шығыста Трансильвания князьдігіне, түріктер иеленген орталық бөлікке және Габсбургтер әулеті билеген Венгрия корольдігіне бөлініп кетеді. 1683 жылы түріктер Вена қаласы түбінде жеңіліске ұшырағандығы жағдайды мүлдем өзгертті. Себебі, Венгрия Польша, Венеция мемлекеттерімен «Қасиетті одаққа» бірікті де, 1686 жылы елді азат етті. Бірақ билік басына Габсбургтер әулеті келеді. Венгрия дербес парламенті, конституциясы бар елге айналуы 1867 жылдан бастау алады, осы сәттен бастап, экономикалық жағынан тез дами бастады. Бірінші дүниежүзілік соғыстың аяқ кезінде, 1918 жылы күзде, елде өкімет басына Антантаны жақтаушылар келді. Бірақ Ресей түрмелерінен босап шыққан венгр әскери тұтқындары 1919 жылы көктемде Венгрияда уақытша Кеңес өкіметін құрды. Оны Хорти бастаған монархияшыл топ күшпен басып, король үкіметін қалпына келтірді. Жаңа үкімет 20 ғасырдың 30-жылдарынан бастап Германия мен Италияның ықпалында болды және Екінші дүниежүзілік соғыс барысында Германияның одақтасына айналды. Соғыстан кейін Венгрия Кеңестер Одағының ықпал ету аймағында қалды да, өкімет басына коммунистер келді.

Венгрия мемлекетінің жағдайы 1943 жылы бірініші дүние жүзілік соғыстың соңымен салыстырғанда әлдеғайда жақсырақ болды. Материялдық шығын мен адам санының азаюы жағынан Венгрия Польша, Кеңес үкіметі, Германия және Югославияға жол берді. Дегенменде, ұлттық кіріс 1945-1946 жылдары 1938-1939 жылдардағы ұлттық кірістің жартысында құрай алған жоқ. Елдегі барша қажетті заттар немістер шабуылынан аман қалған жоқ. Ал адам шығыны жан түршігерліктей еді. 1938-1941 жылдары адам саны 14,5 млн болды. Ал соғыс 1 млн адам өмірін жалмаған болатын, олардың жартысы холокосқа ұшырады. Елдегі жағдайды түзету үшін жұмыс күші жеткілікті болмады. Нилашистердің бұйрығымен одан қала берсе Кеңестен қорыққан 1 млн венгер 1944-45 жылдары Батысқа қарай қашты, олардың 100 мыңы елге ешқашан оралған жоқ. Осы жылдары 300 мың тұтқындағы әскерилер 1946 жылы ғана босатылды, одан бөлек 600 мың адам Кеңес үкіметінің территориясына жер аударылды, тек 1947 жылы ғана бостандыққа шықты [3].

Екінші дүние жүзілік соғыстан кейін Венгрия және басқа Шығыс Еуропа мемлекеттерінің жаңа өмірі басталды. Еркін дауыс беру құқығымен қатар көп партиялық жүйе қолданыла бастады. Бұл 1945 жылы 11 ақпанда қол қойылған Ялта конференциясындағы құжатпен дәлелденді. Екінші дүние жүзілік соғыс аяқталысымен

Венгрияның алдында қиын жағдай тұрды. Бұл Кеңес үкіметінің тотаритарлық жүйесі болатын. Венгриялықтар егер бұл жүйені қолдаса өз еркіндіктерінен айырылып кеңестік тотаритарлық жүйеге біржола сіңісіп кететіндеріне көздері жеткеніменде кейбіреулері соғыстан кейінгі қиын кезеңнен әбден мез болып шаршағандықтан осы жүйені дұрыс деп мойындауларына тура келді. Өз мемлекеттерінің біртұтастығынан айырылғалы жатқанын ұғынғандар 1956 жылы көтеріліске шықты. 1956 жылы болған антитотаритарлық көтеріліс 1849 жылғы, 1918-20 жылғы, 1944-48 жылғы көтерілістерден әлдеқайда әсерлірек болды. Халықаралық жағдай өте қиын болды, 1956 жылғы толқулар Венгерлердің өз мүмкіндіктерін бағалауды үйретсе, ал Мәскеуліктерді биліктерінің шексіз емес екендіктерін мойындауларына мәжбүрледі. Осы тұста айта кету керек Венгрия Кеңес үкіметіне қарсы шыққын алғашқы мемлекет.

1956 жылы жиырма үшінші қазан күні тоталитарлық режим жойылып, көппартиялы жүйе қалпына келтірілді, үкімет Варшава шартынан шығатынын мәлімдеді. Төртінші қарашада Венгрияға Кеңес әскерлері басып кіріп, бұл үкіметті таратып жіберді де, екі жүз мыңға жуық адам шетелге кетіп қалды. Шығыс Еуропадағы саяси өзгерістерге байланысты 1989 жылдың аяғында коммунистер билік басынан кетіп, орнына ұлттық-демократиялық күштер келді [2].

Өзіміз байқап отырғандай Кеңес үкіметі Венгрияда ұзақ жылдар бойы өз билігін жүргізіп келді. Себебі, коммунистік тоталитаризм фашистік жүйемен салыстырғында нағыз диктатурадан да асып түсетін еді. Өйткені мұнда ұлы идея жатты. Олар коммунистік жүйе дамудың шырқау шегі, бұдан артық дамудың, жетістікке жетудің жолы жоқ деп түсіндірді.

Венгрия бүгінгі таңда өз алдына тәуелсіз, дербес мемлекет. Өз саяси билігі, өзіне тән басқару жүйесі бар. Венгрия Республикасының конституциясына сай елдегі билікке халық сайлауда дауыс беру арқылы тікелей араласа алады. Яғни демократиялық принциптердің барлығына жауап бере алатындай мемлекет. Венгрия Республикасының жан-жақты дамып алға басуында ел президенті болған Арпад Гёнцтің еңбегі өте зор. Халық бұл тұлғаны «халықтың жан дүниесі» деп атап кеткен. 1956 жылғы революцияда Венгер Республикасына ерекше қолдау көрсетіп, елді 1990-2000 жылдар аралығында басқарған. Венгрия мемлекетінің қазіргі президенті Виктор Орбан.

Венгрия мемлекеті Варшава шартты ұйымымен экономикалық өзара көмек одағына мүше болғанын білеміз. 1955 жылы Венгрия Біріккен Ұлттар ұйымына мүше болды. Ал 1973 жылы кедендік тариф пен сауда жөніндегі басты құжатқа қол қойған болса, 1982 жылы Халықаралық валюта қорымен байланыс орнатты.

Дегенменде Венгрия үшін Еуропалыққа Одаққа мүше болу оңайға соққан жоқ. Еуропалық Одаққа мүше болу үшін мемлекет біршама қиыншылықтарға тап болды. Себебі басқа мүше мемлекеттерге қарағанда Венгрияның экономикалық дамуы әлдеқайда төменірек болатын. Венгрия тек 2000 жылы ғана Копенгагенде болған саммитте Еуропалық Одақ тарапынан мүшелікке қабылдануы жайлы шақырту алды. 2004 жылы Венгрия Еуропалық Одаққа мүше мемлекет ретінде танылды. Ал 2007 жылы Шенген зонасына кіруге келісім берді [2].

Қазіргі таңда Венгрия Еуропалық Одаққа (ЕО) ассоциацияланған мүше, ал 1999 жылы НАТО-ға мүше болып қабылданды. Венгрия Республикасының осы аталған ұйымдарға мүше болуы елдің дамуына біршама жақсы ықпалын тигізуде. Еуропалық Одаққа мүшелігі ел экономикасына жақсы әсер етсе, НАТО-ға мүше болуы елдің қорғаныс саласының нығаюына оң әсерін беруде. Елдегі бейбітшілікті сақтауда, терроризммен күресу шараларында НАТО-ның көмегі өте зор [1].

Венгрия орташа дамыған индустриялы-аграрлы мемлекет. Ұлттық табыстың әр адамға шаққандағы орташа мөлшері 4300 АҚШ доллары шамасында. Экономикасының жетекші салалары: машина жасау, станок шығару, химия, дәрі-дәрмек, металлургия, жиһаз жасау. Ауыл шаруашылығы жақсы дамыған. Бидай, жүгері, қант қызылшасы, күнбағыс өсіріледі. Құс шаруашылығы мен шарап өндірісі жақсы өркендеген. Басты сауда серіктестері: Германия, Австрия, Италия, Франция, АҚШ, Ұлыбритания, ТМД елдері. Венгрия үкіметі

1991 жылы Қазақстанның тәуелсіздігін таныды. Көптеген халықаралық ұйымдардың, оның ішінде Еуропа Кеңесінің жұмысына қатысып келеді.

Қолданылған дереккөздер тізімі

1. Вачнадзе Г.Н. «Восточная Европа и СНГ экономические связи в 2000 году»
2. Административная юстиция в новых европейских демократиях практическое исследование в сфере административного права и процесса в Болгарии, Эстонии, Венгрии, Польша и Украине. Киев, 1999
3. Schanda B Legislation on Charch State Relations in Hungary. Budapest , 2002

УДК:[32:327](520)

ЖАПОНДЫҚ ДАМУ МОДЕЛІ : НЕГІЗГІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН БАСЫМДЫЛЫҚТАРЫ

Бексұлтанова Динара Бақытжанқызы

dinara.beksultanova@bk.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, Аймақтану мамандығының студенті

Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – Қ.Ғ.Даркенов

XIX –XX ғасырлар тоғысында Жапония монополиялық капитализм жолына түсіп, елді империалистік державаға айналдыру үрдісі жоғары қарқынмен жүріп жатты. Елдің жаппай әскериленуі және қоғамдық орта мен өмірдің әр саласында феодалдық қатынастардың сақталуы жапондық империализмге әскери-феодалдық сипат алуына алғышарт жасаған еді, алайда соғыстан кейін Жапония құлдыраған экономикаға ие болып қалды. Мемлекет иеліктерінің 44%-нан айрылып, 1937жылға қарағанда жалпы импортының 23,8%-ке төмендеді. Соғыс аяқталғанда дейін Жапонияның қарамағында күріш, қант құрағы, жүгері тұқымдастар, алтын, темір рудасы, тас көмірге бай территорияға иелік еткен еді. 1937 жылы жапон иеліктері және оккупацияланған солтүстік Қытай жерлері Жапония экспортының 59,3% , импортының 41,7% құраған болатын [1,50б.].

Соғыстан кейінгі алты жыл ішінде кейін жапон экономикасының дамуы мен өркендеуіне іргетас болған бірнеше жүйелі өзгерістер, оның ішінде ең бастысы экономиканы модернизациялау жүзеге асырылды. 1946 жылғы ақша реформасы (сәтсіз аяқталды), 1946-1947 жылдардағы экономиканы дағдарыстан шығару бағдарламасы, 1947-1949 жылдардағы еңбек қатынасы және жерге иелік ету формалары реформасы, 1947-1949 жылдардағы экономиканы демонополизациялау саясаты, 1949-1950 жылдардағы әскери өндірістерді конверсиялау, бюджет реформасы, ақша қатынастары мен валюталық курсты тұрақтандыру, салық саясаты, т.б., реформалар жүргізілді [2,152б.].

Алғашқы болып 1945 жылы жапон концерндерін (дзайбацу) ликвидациялау заңы шықты. Аталмыш заң арқылы басты холдинг-компаниялар таратылып, олардың қызметі банкке жүктелді. Компаниялар Германиядағы секілді «ұсақталынып», бірнеше топтарға бөлініп кетті.

Келесі реформа 1947-1949 жылдары - аграрлық салада жүргізілді. Реформаның басты маңызы мен мақсаты – жер иеленушілердің жерлерін еріксіз түрде мемлекетке өткізу болды. Егер жер иесі ауылды жерде тұрса - 3 га жері өзіне қалдырылып, өз жерлерінде тұрмаса – толығымен мемлекет қарамағына алынды. Жерлер ақшаға сатылғанымен, инфляция әсерінен жалпы сомасы өз бағасынан 5-7 % төменге сатылып алынды. Жер иелерінен сатылып алынған жерлерді мемлекет бұрын жалға алып келген қарапайым жұмысшы-халыққа 24 жылға дейінгі уақытқа төлеуге болатындай етіп сатты. Нәтижесінде ірі жер иелену жойылып, жалға алушылар жер иелеріне айналды. Жерді басқа да жалға алушылар үшін жалға алу бағасы екі есе төмендеді [2,158б.].